

Handläggare
Monica Hector
Telefon: 08-50829765**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Ångtvätten 16 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-11437

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan.

Ärendet

Planförslaget som stadsbyggnadskontoret upprättat avser ett nytt kvarter med ca 200 bostäder, verksamhetslokaler och en ny förskola på fastigheten Ångtvätten 16 m.fl. Större delen av marken inom planområdet består av en kontorsbyggnad, Lärarnas hus, uppförd 1984 av Sveriges Lärarförbund, samt hårdgjorda ytor.

Den föreslagna bebyggelsen består av ett nytt kvarter av flerbostadshus. Mot Alviksbron och Tvärbanan föreslås en u-formad byggnad i 6-8 våningar som genom sin form och placering verkar avskärmande mot buller från Tvärbanan. De nya bostäderna kan därmed få en bullerskyddad sida och en gård med god ljudmiljö. En förskola med fyra avdelningar planeras i byggnadens bottenvåning. Förskolegården om minst 850 kvm anordnas inom kvarterets gårdsmiljö. Närmast vattnet föreslås tre punkthus som bygger vidare på den typologi, placering, riktning och höjdskala som finns inom grannfastigheten Tvålen 6.

Lärarnas hus

Föreliggande förslag innebär rivning av ett kvarter uppfört på 1980-talet, ganska precis för fyrtio år sedan. Byggnader från en så näraliggande tidsepok har oftast inte hunnit bli klassificerade av Stadsmuseet vilket av fastighetsaktörer ofta tolkas som att de inte är skyddsvärda. Skälen som ofta anförs för att möjliggöra rivningar är brister i den arkitektoniska gestaltningen, volymhanteringen samt att låga bjälklagshöjder omöjliggör ombyggnad/ändrad användning. De senaste åren har ett antal byggnader från 1980-talet rivits och ytterliga rivningar är aktuella, bl. a. i näraliggande Alviks strand. Skönhetsrådet anser att det finns skäl för staden att gå från ord till handling när det gäller hållbarhet och de ambitiösa miljömål som Stockholm säger sig ha. Rådet finner det dessutom förvånande att

staden föreslår rivning av ett fungerande hus utan att presentera någon kalkyl för vilken miljöpåverkan detta innebär. Således finns ingen analys i planunderlaget av de stora kvantiteter betong som kasseras och vilka konsekvenser detta får för klimatet. Rådet finner inte åtgärderna som planförslaget redovisar, d v s att man för att minimera den klimatpåverkan som rivningar och nybyggnationer innebär föreslås cirkulär bygg- och rivningsprocess, återbruk och återvinning av material samt miljöcertifiering av nybyggnation studeras under fortsatt planprocess är tillräcklig i sammanhanget. Det är, vill rådet poängtera, inte heller åtgärder som går att styra med hjälp av planinstrumentet.

Enligt Skönhetsrådets uppfattning har Lärarnas hus, ritat av arkitekt Allan Westerman, vid arkitektkontoret Coordinator, stora arkitektoniska kvaliteter, inte minst i den skickligt utförda volymhanteringen. Byggnaden är representativ för 1980-talet ifråga som ett av de mer påkostade och genomarbetade kontorsprojekten från perioden. Även invändigt har byggnaden en hög kvalitet i material och utförande och ett platsanknutet konstprogram med verk av hög konstnärlig kvalitet. Rådet motsätter sig bestämt en rivning av Lärarnas hus. Rådet finner det högst troligt att det, så som det visade sig för ägaren av grannfastigheten Ångtvätten 22, är fullt möjligt att hitta verksamheter som kan inrymmas i byggnaden och det utan att det behöver medföra orimliga kostnader. Rådet efterlyser högre ambitioner för projektet, grundade i ett bevarande, där olika nya innehåll för byggnaden utreds grundligt. Rådet anser att det i alla detaljplaner som förutsätter rivning tydligt ska redovisas hur man kommit fram till att en rivning är försvarbar.

Föreliggande förslag

Skönhetsrådet anser att föreliggande planförslag för Ångtvätten 16 m.fl. brister i flera avseenden. Planmönstret med ett u-format kvarter ger visserligen en god ljudmiljö mot gården för bostäderna men gårdsmiljön blir både trång och mörk. Boende i kvarteret får dessutom mycket liten visuell kontakt med vattnet. Kvarteret ska rymma en förskola med fyra avdelningar vilket innebär att delar bostadsgården ska nyttjas som lektyta och utemiljö för barnen. Med tanke på kvarterets placering och byggnadens höjd torde gården ligga i skugga större delen av dagen, vilket knappast ger en god vistelsemiljö. Ytan blir dessutom, enligt rådets beräkningar, drygt 10 kvm/barn, d v s långt under Boverkets rekommendationer.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 08-50829765
Växel 08-50829000
monica.hector@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Rådet konstaterar vidare att dagvattenhantering måste ske på kvartersmark men en gård med regnbäddar blir en svår lekmiljö. Regnbäddarna kommer dessutom att kräva skötsel för att fungera

och kombinationen av planerade åtgärder för dagvattenhantering och användning som lekyta för barn och boende är allt annat än optimal. Rådet ser att stadsbyggnadskontoret i förslaget försökt förhålla sig både till planstrukturen i Tvålen 6 och Stora Essingens topografi. Rådets uppfattning är dock att den redovisade planformen, avseende det u-formade huset, inte ger önskade stadsbildskvaliteter. Punkthusen inordnar sig däremot väl i stadssiluetten.

Slutligen anser rådet att stadsbyggnadskontoret i samrådsskedet bör kunna presentera hur gestaltning av nya byggnader är tänkt, om än inte detaljerat, och inte arbetas fram och prövas under granskningsskedet. Enligt rådets uppfattning bör planförslag vara så lättolkade att även de som vill ta del av föreslagna förändringar kan förstå och tolka stadsbyggnadskontorets underlag. Inte minst ur demokratisynpunkt är detta viktigt anser rådet.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2024-01-17
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-01-17